

Výroční zpráva 2004

20
04

ARCIBISKUPSTVÍ PRAŽSKÉ

Výroční zpráva 2004

Arcibiskupství pražské

Úvodní slovo

1. Úvodní slovo

Výroční zpráva Arcibiskupství pražského hovoří o chodu instituce, kterou má arcibiskup k dispozici, aby řídil arcidiecézi. Musím však hned připomenout, že slovo arcidiecéze neoznačuje jen úřad a jeho nástroje, které se vám v této výroční zprávě představují (přičemž podotýkám, že zpráva nezahrnuje popis činnosti všech významných orgánů Arcibiskupství pražského; chybí zde např. charita, péče o památky, kněžská rada, ekonomická rada, liturgická komise aj.), ale má i význam teritoriální. Zahrnuje všechny farnosti a vikariáty - struktury arcidiecéze, v nichž se pod vedením kněží, jáhnů, katechetů, pastoračních asistentů a mnoha dalších spolupracovníků odvíjí bohatý náboženský život.

Účelem této výroční zprávy však není podat úplný obraz celého náboženského života, ale jen jeho výseč. I z tohoto neúplného obrazu je však patrné, že posláním církve je sloužit. Nejen hlásat evangelium kázáním, ale také na vlastním životě ukazovat jeho konkrétní naplňování. Proto je neodmyslitelnou součástí činnosti církve i její činnost charitativní, sociální, vzdělávací a další.

K tomu abychom mohli naplňovat své duchovní poslání a službu v naznačené šíři, jsou zapotřebí i určité materiální předpoklady. Proto součástí této zprávy je i přehled hospodaření, který je povinný ze zákona.

Vyslovuji proto naději, že tento výkaz přispěje k vytváření správného pohledu na církev, která v diecézi žije, a ukáže naši snahu, být „městem na hoře ležícím“ a domem ze skla.

kardinál Miloslav Vlk

2. Statutární orgány

Biskupové:

Miloslav kardinál Vlk
Arcibiskup pražský
Metropolita a primas český
Heslo: ABY VŠICHNI BYLI JEDNO

Mons. ThDr. Jaroslav Škarvada
Titulární biskup litomyšlský
Emeritní biskup
Heslo: UT OMNES UNUM SINT (Aby všichni byli jedno)

Mons. Václav Malý
Titulární biskup marcelliánský
Pomocný biskup pražský
Heslo: POKORA A ÚCTA

Mons. Karel Herbst
Titulární biskup siccesiánský
Pomocný biskup pražský
Heslo: MILOSRDENSTVÍ CHCI

Mons. ThDr. Michael Slavík
Generální vikář pražské arcidiecéze

Mons. Ing. Aleš Opatrný, Th.D.
Biskupský vikář

Kontaktní údaje:
Arcibiskupství pražské
Hradčanské náměstí 16
119 02 Praha 1- Hradčany
tel.: 220 392 111
fax: 220 514 647
e-mail: apha@apha.cz
<http://www.apha.cz>
č.ú.: 45301130/2700 HVB Czech Republic

3. Profil

Pražskou arcidiecézi tvoří 319 farností sdružených do 14 vikariátů. Kromě toho působí na jejím území dalších 10 duchovních správ, které jsou zřízeny u nefarních kostelů, například poutních nebo řeholních. Pouze ve 131 farnostech a 7 duchovních správách sídlí duchovní přímo, ostatní jsou spravovány excurrendo, tedy duchovní tam dojíždějí.

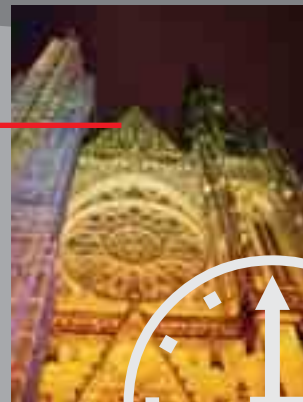
Arcidiecéze, v níž slouží celkem 257 kněží, z toho 91 řeholních, 21 trvalých jáhnů a 45 pastoračních asistentů, sdružuje na 365 tisíc katolíků a disponuje 860 sakrálními stavbami.

Na území pražské arcidiecéze sídlí dále biskupská konference, vedení 29 ženských a 20 mužských řeholních institutů a hlavní vojenský kaplan. Česká biskupská konference sdružuje všechny české a moravské biskupy a stará se zejména o koordinaci pastoračních aktivit na celém území České republiky. Hlavní vojenský kaplan, který je zodpovědný za duchovní péči uvnitř Armády České republiky, je rovněž společný pro celou zemi.

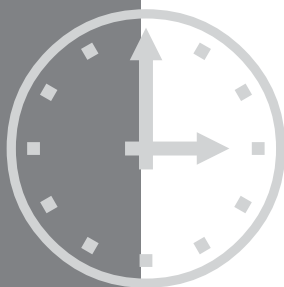
Historie

Do založení pražského biskupství, k němuž došlo v roce 973 z podnětu českého knížete Boleslava II. a za podpory řezenského biskupa sv. Wolfganga, patřily Čechy církevně do řezenské diecéze. Tímto aktem byly vyňaty z okolních církevních provincií a podřízeny prestižnímu arcibiskupství v Mohuči.

Nezávislosti na mohučské arcidiecézi dosáhlo biskupství za vlády Lucemburků. Díky přízni nově zvoleného papeže Klimenta VI., někdejšího učitele a rádce budoucího českého krále a císaře Svaté říše římské Karla IV., bylo papežskou bulou ze dne 30. 4. 1344 povýšeno pražské biskupství na arcibiskupství s právem korunovat české krále. Tímto byla zřízena samostatná církevní provincie pro Čechy a Moravu.

*Arcibiskupství pražské
je stabilní institucí,
která pomáhá
arcibiskupovi nést
pastorační
odpovědnost.
Jeho úkolem
je poskytovat podporu
společenství místní
církve,
a to kompetentně,
profesionálně
a přátelsky.*

Poslání

Arcibiskupství pražské je úřadem, s jehož pomocí arcibiskup podporuje a řídí život místní církve. Svým působením usiluje o poskytování kvalitní a spolehlivé služby jak arcibiskupovi, tak duchovním ale i dalším klientům, a napomáhá tak efektivně spravovat arcidiecézi.

Jako instituce členěná na specializované útvary, zaměstnává Arcibiskupství pražské řadu odborníků s nejrůznějším zaměřením, kteří dohromady vytvářejí sehraný a profesionální tým schopný poskytnout radu či pomoc v oblasti pastorační, právní, technické, ekonomické a provozní.

Služby Arcibiskupství pražského jsou určeny zejména farnostem, charitám, školám, ale i jiným subjektům na území arcidiecéze, přičemž veškerá činnost úřadu se důsledně opírá o křesťanské hodnoty, z nichž jmenujme především věrnost poslání, osobní odpovědnost a nasazení.

Prostředky na pastorační zajišťuje úřad svými hospodářskými aktivitami. Spolupráci navazuje se všemi subjekty, jejichž činnost není v rozporu s křesťanskými hodnotami.

Snaha o kompetentní, profesionální a přátelské jednání ve vztahu ke klientům a vědomí toho, že odvedená práce musí obstát nejen před lidmi, ale i před Bohem, jsou charakteristickými znaky provázející veškeré konání této instituce.

4. Rok 2004 - důležité milníky

- 10. ledna roku 2004 byl ve Vatikánu jmenován papežem Janem Pavlem II. nový apoštolský nuncius pro Českou republiku. Stal se jím Mons. Diego Causero, titulární biskup v Gradu a dosavadní nuncius v Sýrii. Do ČR přicestoval 23. března 2004.
- Dne 3. dubna 2004 se v Salesiánském středisku mládeže v Praze - Kobylisích konala oslava XIX. Světového dne mládeže. Setkání nesoucí motto "Chceme vidět Krista" (Jan 12, 21), které vyhlásil papež Jan Pavel II., proběhlo za účasti pražského arcibiskupa Miloslava Vlka. Na programu se podíleli biskupové K. Herbst a J. Škarvada, generální vikář M. Slavík, P. MUDr. Remeš a další. Zaznělo několik zajímavých přednášek na aktuální témata, odpoledne pak bylo věnováno sportu a kreativním činnostem.
- Ve dnech 17. - 18. dubna 2004 proběhlo ve všech českých a moravských diecézích sčítání účastníků bohoslužeb s nedělní platností.
- U příležitosti 660. výročí povýšení pražského biskupství na arcibiskupství se 24. dubna 2004 v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha konalo společné slavení eucharistie kněží, jáhnů a laiků, kterému předsedal kardinál Miloslav Vlk. Kromě významného výročí si věřící v tento den připomněli také svátek sv. Vojtěcha, jehož lebka byla při bohoslužbě vystavena.
- 8. května 2004 se Svatá Hora stala cílem více než 2000 poutníků, kteří se zúčastnili 3. arcidiecézní pouti za kněžská a řeholní povolání. Vrcholem poutě bylo slavení eucharistie na volném prostranství, jemuž předsedal biskup Václav Malý.
- 11. září 2004 udělil kardinál Miloslav Vlk v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha kněžské svěcení Mikuláši Uličnému a jáhenské svěcení Petru Kováčovi a Kamilu Vrzalovi.

Milníky 2004

- 28. září 2004 v 10 hodin slavnostní koncelebrovanou poutní bohoslužbou za předsednictví kardinála Miloslava Vlka vrcholila Národní svatováclavská pouť ve Staré Boleslavi. Poutníci a návštěvníci města měli připravený bohatý program oslav, který umožňoval prožít liturgické slavení (kromě slavnostní bohoslužby také liturgie hodin a latinskou mši svatou), ale také vybrat si z dalších nabízených akcí: celodenní tržičtě, hudební vystoupení, lampionový průvod a na závěr celého dne i ohňostroj.
- Dne 15. října 2004 byla u příležitosti 26. výročí pontifikátu Jana Pavla II. celebrována slavnostní mše svatá, jíž se zúčastnil apoštolský nuncius Mons. Diego Causero.
- Za účasti arcibiskupa Miloslava Vlka proběhla dne 21. listopadu 2004 v kostele Nejsvětějšího Salvátora v Praze slavnostní promulgace nově zřízené Římskokatolické akademické farnosti Praha, jejímž farářem se stal prof. Tomáš Halík. O týden později (28. 11.) proběhly tamtéž volby do pastorační rady studentské farnosti.

5. Pastorační činnost

Pastorační činnost, na které se v loňském roce jako obvykle podíleli kněží, jáhni, řeholníci a dobrovolníci z řad laiků, probíhala ve farnostech, řádových komunitách a specializovaných střediscích.

Její hlavní náplní byla realizace čtyř základních úkolů dlouhodobého charakteru: uvádění věřících do modlitby, přiblížování Písma a práce s ním, prohlubování kajičnosti a podpora sdílení společenství (v závislosti na místních podmínkách).

V roce 2004 bylo v rámci dlouhodobého programu „Obnova farností“ zorganizováno několik setkání kněží působících v pražské arcidiecézi v oblasti pastorage. Tato setkání byla oboustranně inspirativní - jak pro zúčastněné kněze, tak pro vedení arcidiecéze. Dále proběhlo školení ve farním plánování, jehož se zúčastnili kněží vybraní z jednotlivých vikariátů. Na program bylo mimo jiné dotváření ročních pastoračních plánů.

Velmi zásadně se na pastorační činnosti podílela jednotlivá diecézní centra, která se, s ohledem na své zaměření, starají o vytváření příznivých podmínek pro katechezi a pastorage.

Arcidiecézní centrum pro mládež (ADCM) funguje jako důležité pojítko mezi diecézním biskupem a mládeží. Prostřednictvím nejrůznějších aktivit se snaží oslovovat mladé lidi a přibližovat jim život z víry. Z letošních aktivit jmenujme alespoň kurz s názvem „Škola partnerství“, jehož cílem je pomoci mladým lidem připravit se na manželství. ADCM dále pokračovalo ve dvouletém kurzu animátorů skupin mládeže, který byl zahájen v minulém roce a zaznamenal velký ohlas.

Centru pro rodinu se v minulém roce podařilo zajistit přípravu na manželství pro 200 lidí. Dále uspořádalo 10 setkání pro osamělé matky, 4 rekolekce pro manžele a po celý rok provozovalo poradenskou službu pro manžele v obtížných situacích.

Pastorační středisko pracovalo celoročně na mnoha rozmanitých projektech. Pro kněze z arcidiecéze připravovalo průběžně „Kněžské dny“ a dále pokračovalo v kurzech pro pomocníky v pastoraci a školení služebníků eucharistie. Mimo to vytvářelo a zajišťovalo distribuci nástěnkových materiálů a studijních pomůcek určených pro kurzy, společenství a farnosti. V neposlední řadě pak nabízelo zájemcům konzultační a psychologické služby odborníků v oblasti víry. Velké proměny se dočkaly internetové stránky www.vira.cz a www.pastorace.cz, které byly v průběhu celého roku zdokonalovány, stejně jako internetová Linka důvěry. Velmi podstatně vzrostl za loňský rok zájem o službu pravidelného zasilání biblických citátů a rozborů nedělních biblických textů e-mailem.

Katechetické středisko se soustředilo především na poskytování konzultací katechetům, pro které také uspořádalo formační dny a rekolekce. Dále se věnovalo vytváření a distribuci bulletinu s názvem „Arcidiecézní informace katechetům“ a realizaci kurzu „Základy katolického náboženství“ určeného široké veřejnosti a organizovaného ve spolupráci s KTF UK. Velký ohlas vzbudila týmová soutěž „Naše farnost“.

Významná a dobře koordinovaná pastorační činnost probíhala i mimo tato specializovaná střediska. Nově zřízená farnost u Nejsvětějšího Salvátora se starala o pastoraci vysokoškoláků, pastoraci vězňů pomáhali zajišťovat bohoslovci a na pastoraci v nemocnicích se společně podíleli dobrovolníci z řad laiků, kněží z farností a dva nemocniční kaplani. Velmi podstatnou oblast kategoriální pastorace zastávali čeští i zahraniční kněží a řeholníci, kteří poskytovali v mnoha světových jazycích pastorační služby cizincům.

Veškerá výše popsaná organizovaná pastorační činnost by však postrádala smysl nebýt soustavné a trvalé pastorační práce v jednotlivých farnostech, kterou zde vykonávají kněží, jáhnové a pastorační asistentky a asistenti. Velkým dílem se však podílejí také sami věřící, kteří dobrovolně a trpělivě slouží svým bližním a rozvíjejí tak dary, kterých se jim od Boha dostalo.

6. Církevní školství

Oblast školství vnímá Arcibiskupství pražské jako klíčovou. Snad všichni si uvědomujeme, jak důležitou roli mají ve společnosti výchova a vzdělání, a to od nejútlejšího věku. Obzvláště v dobách relativismu a názorové nestálosti, kdy skutečné hodnoty jsou rozmělněny a zastíněny lákavými náhražkami divoce pulsujícího vnějšího světa, je důležité obracet se k nitru mladých lidí, předávat jim moudrost předchozích generací, vštěpovat jejich srdcím opravdovost a hloubku křesťanství a učit je pravým, nepomíjivým hodnotám, odpovědnosti a pevnosti přesvědčení.

Odbor církevního školství Arcibiskupství pražského napomáhá rozvoji církevních škol na území pražské arcidiecéze. Dohromady poskytuje servisní a konzultační pomoc, zejména v oblasti aplikace školské legislativy a hospodaření, 27 právníkům subjektům a 31 církevním školám různého typu. Tuto skupinu školských zařízení tvoří: 9 církevních mateřských škol, 3 základní církevní školy, 1 speciální církevní škola pro děti s vadami řeči, 2 gymnázia, 5 středních odborných škol, 4 vyšší odborné školy, 5 domovů mládeže a internátů a 1 křesťanská pedagogicko-psychologická poradna.

Tato zařízení navštěvovalo ve školním roce 2004/2005 dohromady 3793 dětí, žáků a studentů. Služeb poskytovaných domovy mládeže využilo 218 dětí. Tato čísla ilustrují velký zájem veřejnosti o církevní školská zařízení, který ovšem nelze vzhledem k nedostačující kapacitě školních budov uspokojit.

Zřizovateli škol jsou následující instituce: Arcibiskupství pražské, Českomoravská provincie Římské unie řádu sv. Vršily, Kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice FMA, Kongregace Dcer Božské Lásky, Suverénní řád maltézských rytířů, Salesiánská provincie Praha, Česká kongregace sester dominikánek a Kongregace školských sester sv. Františka.

Samo Arcibiskupství je přímým zřizovatelem 19 škol sdružených do 16 právnických subjektů.

Církevní školství

*„Umělecké památky
inspirované křesťanstvím
propůjčují danému místu
důstojnost a vytvářejí
duchovní dědictví pro
další generace. Tvoří
důležitý prostředek
prorůstání víry
do našeho světa, neboť
cesta krásy zpřístupňuje
hluboké dimenze ducha a
křesťanský inspirované
umění je cestou poučení.“
(O nutnosti a potřebnosti
inventarizace a
katalogizace církevních
kulturních statků)*

Biskupským vikářem pro církevní školství je pražský pomocný biskup Mons. Václav Malý, který každoročně pořádá duchovní obnovu pro ředitele církevních škol naší arcidiecéze.

Kromě poskytování běžného servisu, organizuje odbor církevního školství v rozmezí každého čtvrt roku pracovní schůzky ředitelů církevních škol a odborné semináře.

Financování církevních škol v pražské arcidiecézi bylo částečně zajišťováno z výtěžku Svatováclavské sbírky konané v září 2004. Mimo to poskytuje Arcibiskupství pražské příspěvky na rozvoj a vybavení, na základě projektů, které předkládají jednotlivé školy, například přispělo částkou 275 tisíc Kč na úpravy interiéru CMŠ Studánka na Lhotce.

7. Stavební investice

I přes vzrůstající obtíže se zajišťováním finančních prostředků na opravy nemovitého a movitého majetku církve a nárůst požadavků na administrativní podklady nezbytných pro realizaci oprav a restaurátorských prací, bylo v roce 2004 provedeno 321 stavebních investic v celkovém objemu 114 miliónů Kč. Z této částky bylo financováno 313 stavebních oprav nebo restaurátorských prací a 8 oprav kostelních varhan. Arcibiskupství pražské přispělo na nákup materiálů, především střešních krytin, částkou 1,58 miliónu Kč.

Důležitou roli sehrála při koordinaci stavebních akcí vzájemná solidarita farností, která umožnila financovat některé stavební úkony prostřednictvím Svépomocného fondu Arcibiskupství pražského. Vřelé díky za výtečnou spolupráci patří farnostem, duchovním správcům církevních objektů a odborným duchovním asistentům - technickým administrátorům jednotlivých vikariátů.

Kromě výše zmíněných uskutečněných stavebních investic, pokračuje řada dlouhodobých stavebních akcí, započatých v minulých letech.

8. Finance

Realizace plánovaných projektů v roce 2004 byla vzhledem ke klesajícím příjmům Arcibiskupství pražského velmi obtížná. Nejdůležitějším finančním zdrojem byl příspěvek státu. Druhý nejdůležitější zdroj financí představovaly výnosy z nájemného a v neposlední řadě pak dary fyzických a právnických osob, jejichž výše ovšem oproti minulému roku poklesla.

Po stránce výdajů vynaložilo Arcibiskupství pražské nejvíce peněz, dohromady 89,89% z dotací získaných od odboru církví Ministerstva kultury (MK ČR), na mzdy a s nimi spojené platby zdravotního a sociálního pojištění. Celkem platilo 338,52 duchovních a 52,88 administrativních pracovníků (vyjádřeno v průměrném přepočteném stavu). Ze zbylé části dotací byly financovány opravy převážně nemovitých kulturních památek ve farnostech. Další náklady se týkaly oprav, nákupů materiálů, energie a služeb. Ekonomicky nejvýznamnějším pastoračním projektem byla realizace Komunitního centra Matky Terezy na Jižním Městě v Praze.

Níže uvedená tabulka nabízí přehled výnosů (příjmů) a nákladů (výdajů):

(tis. Kč)	Arcibiskupství pražské VÝNOSY	Farnosti, kapituly PŘÍJMY
Dotace a příspěvky	84 911	75 409
Nájem	47 092	45 649
Dary a sbírky	1 925	62 085
Prodej dlouhodobého majetku	2 667	16 365
Ostatní	4 697	13 862
Celkem	141 292	213 370

(tis. Kč)	Arcibiskupství pražské NÁKLADY	Farnosti, kapituly VÝDAJE
Mzdy	73 418	7 221
Sociální a zdravotní pojištění	25 751	2 521
Odpisy (výdaje na dlouhodobý majetek)	16 827	4 465
Režie (materiál, energie, služby) a výdaje na bohoslužby	16 987	35 696
Opravy a údržba	10 267	101 501
Dary a příspěvky	3 775	17 353
Daně	3 882	7 044
Ostatní	6 010	52 324
Celkem	156 917	228 125

9. Závěr

Celoroční práci a soustavným úsilím se pracovníci jednotlivých správních úseků a center Arcibiskupství pražského snaží zajistit dobré fungování církevní správy v pražské arcidiecézi. Tímto specifickým způsobem - přes všechny nedostatky vyplývající z lidských omezení - přispívají k naplňování úkolu, který přesahuje hranice církevního úřadu a který je všem křesťanům společný: „pokračovat v díle Krista, jenž přišel na svět, aby vydal svědectví pravdě, aby spasil, ne soudil, aby sloužil, ne aby si nechal sloužit“. (srov. *Radost a naděje* čl. 3)

Závěr

© 2005 Arcibiskupství pražské
Autoři fotografií: Vlasta Buřil, Markéta Jírů, Jan Musil,
Josef Boštík, Miroslav Cúth, René Jakl, Ignác Mucha

